Intro lessenreeks

Deze lessen serie staat in het teken van reizen en ontdekken. We gaan er, aan de hand van een aantal sleutelfiguren, achterkomen waarom mensen op ontdekkingsreis zijn gegaan. Wat zette iemand ertoe om alles wat hij of zij kende achter zich te laten om op ontdekkingsreis te gaan? Hoe zag die reis er eigenlijk uit? Om dieper op die vragen in te gaan hebben we de lessen opgedeeld in een vijftal lessen. Dit geeft de ruimte om elk deel goed te bespreken. Zo gaan we in op wat ontdekken eigenlijk is. Wie ontdekt er en wat houdt dat eigenlijk in. Verder gaan we in op welke voorbereidingen getroffen dienen te worden en hoe je bijhoudt wat er allemaal gebeurt tijdens de reis. Elke week verschijnt er een nieuwe les.

Elke les is er ten minste één figuur uit het verleden die de hoofdrol heeft. Dat kan een alom bekend figuur zoals Columbus, maar juist ook de onbekendere ontdekkingsreizigers komen aan bod. De verschillende stappen die bij ontdekken en reizen komen kijken worden door het te verbinden aan specifieke personen inzichtelijker. Wel vinden we het belangrijk dat een nadruk daarbij ligt op dat zij goede voorbeelden zijn, niet dat het beeld ontstaat dat geschiedenis gemaakt wordt door deze enkele figuren en zij vaak deel zijn van een groter collectief (worden soms ook wel monopolisten van de geschiedenis genoemd).

Door de hoge mate van interactiviteit is deze les bij uitstek gericht op de bovenbouw van het primair onderwijs. Echter, kunnen deze lessen ook gebruikt worden in de onderbouw van het secundair onderwijs. Het is aan de docent om dan uit te wijden in de hoeveelheid informatie die verstrekt wordt in de klas.

Lesplan ‘Wat is ontdekken eigenlijk?’

Inleiding

Deze eerste les staat in teken van wat ontdekken eigenlijk is. Wat houdt de term ‘ontdekken’ in? Wie doet het ontdekken en is het niet al ontdekt (misschien niet door jou, maar wel door anderen)? Waar deze les Christoffel Columbus gebruikt als voorbeeld, gaat dit in principe op voor alle vormen van ontdekken. Wanneer wordt iets nou echt ontdekt? Verder gaan we ook nog in op waarom mensen vertrekken. Waarom willen mensen andere locaties ontdekken?

Beginsituatie

Deze lessen zijn gericht op het PO (wellicht onderbouw VO).

Lesdoel

- Aan het einde van deze les weten de leerlingen de vier hoofdredenen waarom ontdekkingsreizen plaatsvinden.

Slide 1:

Introductie van het onderwerp

Slide 2:

De hoofdvraag wordt hier toegelicht:
‘Wat is ontdekken eigenlijk?’
Daarnaast een introductie van de hoofdpersoon van deze les: Columbus.
Aan de linkerzijde staat een tijdsbalk ter verduidelijking.

Slide 3:

Woordspin
Waar denkt de klas aan bij het woord ‘ontdekken’?

Slide 4:

Open vraag
Is ontdekken hetzelfde als uitvinden? Deze vraag biedt ruimte om het verschil tussen ontdekken en een uitvinding aan te duiden.

Korte definities van beide termen:

- Je ontdekt iets, wanneer je iets dat al bestaat voor het eerst ziet.
- Uitvinden doe je wanneer iets nog niet bestaat en je dat creëert.

Slide 5:

Sleepvraag
Bij deze opdracht kunnen de leerlingen oefenen met de zojuist uitgelegde informatie.
Ontdekking: Noord-Amerika & vuur
Uitvinding: gloeilamp & wiel

Slide 6:

Introductie van Columbus

Columbus werd in 1451 geboren in Italië en ging werken voor de Spaanse koning. Spanje handelde in Azië, maar om daar te komen voeren zij helemaal om Afrika heen. Columbus dacht dat dit sneller kon, want wat als je naar het westen vaart? Kom je dan niet gelijk uit in Azië?

Slide 7:

Aankomst van Columbus in Amerika

Columbus kwam in 1492 aan na twee maanden op zee. Hij ontdekt daar mensen die hij Indianen noemt, want hij is in India aangekomen... toch? Hij had niet door dat er nog een heel continent tussen Europa en Azië in zat. Na een aantal tochten zijn ze de 'Nieuwe Wereld' Amerika gaan noemen en zijn ze het continent verder gaan ontdekken. De meeste Indianen wisten de komst van de Europeanen alleen niet te overleven. Ongeveer 90% van de Indianen kwamen om door de ziektes die de Europeanen meebrachten.

Op deze kaart is Amerika nog grotendeels onbekend terrein, vandaar dat het lastig te herkennen is. De Caraïben en de noord-oost kust van Zuid-Amerika zijn het enige wat enigszins bekend is.

Slide 8:

Meerkeuzevraag
Waar wilde Columbus eigenlijk heengaan?
Antwoord B: Azië

Slide 9:

Introductie nieuwe vraag: Heeft Columbus Amerika wel echt ontdekt?

Slide 10:

Te zien: wereldkaart van voor 1492 zonder Amerika

Als je deze kaart bekijkt, zie je dat Amerika er niet op te zien is. Dus dan kan je zeggen dat Columbus Amerika ontdekt heeft toch?

Slide 11:

Maar wat als je het omdraait. De mensen die in Amerika leefden, leefden daar al duizenden jaren voor de Europeanen kwamen. Dus deze bewoners was dit 'nieuwe' dus geen ontdekking!

Slide 12:

Columbus was niet de eerste Europeaan in Amerika. De Noormannen (ook wel vikingen) kwamen daar in het jaar 1000 aan. Onder leiding van de zoon van Erik de Rode, Leiff Eriksson, zijn ze tot aan Vinland (wijnland) gekomen. Deze precieze locatie is onbekend, wel is bekend dat dit aan de oostkust van Canada moet zijn geweest.

Slide 13:

Al deze informatie leidt tot de volgende vraag: Wat is ontdekken dan?

Slide 14:

Je ontdekt iets, wanneer je iets dat al bestaat voor het eerst ziet. Dan ontdek je het voor jezelf. Als je iets voor het eerst ziet wat nog niemand anders heeft gezien, dan ontdek je iets voor iedereen. En op het moment dat je het ontdekt, maar niemand verteld. Dan weet niemand het en is het later niet terug te lezen in de geschiedenisboeken, is het dan wel ontdekt?

Maar denk hierbij ook aan Columbus, want wie was iedereen bij hem? Eigenlijk alleen de Europeanen.

Wat betekent het dat mensen nog steeds leren dat Columbus de eerste in Amerika was. Heeft Eriksson het dan wel echt ontdekt?

Slide 15:

Meerkeuze vraag
Wie heeft volgens jou Amerika ontdekt?
Juiste antwoord —> niet

Slide 16:

We hebben het nu al een tijdje gehad over wat ontdekken is. Maar waarom gaan mensen eigenlijk op ontdekkingsreis?

Slide 17:

Aan de hand van deze prent leggen we die vier belangrijkste redenen uit om op ontdekkingsreis te gaan:

- *Nieuwsgierigheid*

Een reden om te gaan ontdekken is dat je benieuwd bent naar een omgeving die je nog niet kent. Het gaat hier vooral om nieuwsgierig zijn naar onbekend terrein.
Bij Columbus: er is veel geschreven over de mensen die de Spanjaarden tegenkwamen in de 'Nieuwe Wereld'.

- *Handel / geld*

Een reden om te gaan ontdekken is omdat jij je handelsnetwerk wilt gaan vergroten of opzoek wilt gaan naar meer materialen om te verhandelen. Het doel is om uiteindelijk de welvaart te vergroten.
Bij Columbus: de Spanjaarden hadden het doel om meer goud te vinden.

- *Wetenschap*

Een reden om te gaan ontdekken is om wetenschappelijke bevindingen te testen.
Bij Columbus: navigatie middelen werden getest, werd veel onderzoek gedaan naar plantkunde en mineralogie

- *Macht / religie*

Een reden om te gaan ontdekken is om de macht te vergroten van de heerser, het kan ook gaan om het verspreiden van het geloof. De heerser kan ook religie gebruiken in nieuwe gebieden om zijn macht te vergroten.
Bij Columbus: de Spaanse koning wilden zijn macht zien te vergroten, daarbij verspreidde hij het katholicisme.

Slide 18:

Attendeer de klas op de vraag die volgt na het school tv filmpje en vraag.

Slide 19:

School TV filmpje over Columbus

Slide 20:

Meerkeuzevraag
Klopt deze stelling?
De Spanjaarden wilden naar Azië doordat Constantinopel viel.
Antwoord A: waar

Slide 21:

Meerkeuzevraag
Van welke koning kreeg Columbus geld voor zijn reis?
Antwoord B: de Spaanse koning

Slide 22:

Open vraag
Wat snap je nog niet helemaal?

Slide 23:

Open vraag
Schrijf 3 dingen op die je geleerd hebt in de les.